

STORTINGET

Innst. 291 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 92 L (2023–2024)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner og lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner – (refusjon av egenandeler ved varig innleggelse i institusjon i utlandet)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes det forslag til endringer i:

- lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner
- lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner.

Lovendringene går i hovedsak ut på at krigspensjonister, herunder krigsseilere, kan søke Arbeids- og velferdsetaten om å få refusjon for betalte egenandeler i forbindelse med varig innleggelse i institusjoner som syke- eller aldershjem i utlandet. Refusjon forutsetter at pensjonen reduseres tilsvarende den reduksjonen krigspensjonister får ved varig innleggelse i syke- eller aldershjem i Norge.

Bakgrunnen for forslaget er at Stortinget i forbindelse med behandlingen av Innst. 246 S (2023–2024). jf. Representantforslag 72 S (2023–2024) fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Dagfinn Henrik Olsen, Bård Hoksrud, Silje Hjemdal og Frank Edvard Sve om å sikre

krigsseilerne en verdig alderdom, enstemmig vedtok følgende anmodningsvedtak, Vedtak 550:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at krigsseilere som mottar krigspensjon, og som under andre verdenskrig ble pålagt av den norske stat aktivitet som medførte direkte fare for eget liv og helse, sikres nødvendig bistand for å sikre en verdig alderdom uavhengig av om de i dag er norske statsborgere bosatt i Norge eller har utvandret til andre land.»

I komiteens merknader vises det blant annet til at det haster å få på plass en ordning som sikrer de svært få gjenlevende krigsseilerne som bor i utlandet elementære velferdsgoder som opphold på sykehjem. Av merknaene for øvrig fremgår det at komiteen er omforent om at regjeringen ved oppfølgingen av anmodningsvedtaket må foreta tilpasninger i regelverket slik at krigspensjonister som varig innlegges i syke- eller aldershjem i utlandet ivaretas på linje med krigspensjonister som varig innlegges i syke- eller aldershjem i Norge. Komiteen understreker at regelverkstilpasningene kan gjennomføres i form av at krigspensjonistene får refundert egenandelene når de innlegges i syke- eller aldershjem i utlandet. Utbetalingen av krigspensjon til de aktuelle krigspensjonistene bør reduseres tilsvarende den reduksjonen krigspensjonister bosatt i Norge får ved varig innleggelse i syke- eller aldershjem. Komiteen mener forslaget vil sikre krigspensjonister som er varig innlagt i syke- eller aldershjem i utlandet en trygg og verdig alderdom, på linje med alderdommen til krigspensjonister som varig er innlagt i syke- eller aldershjem i Norge.

Det vises til proposisjonens kapittel 2, der gjeldende rett er detaljert redegjort for.

1.2 Departementets vurdering og forslag

Det skal være gode økonomiske ordninger for krigspensjonistene. De er omfattet av egen lovgivning som sikrer økonomisk kompensasjon for skader på grunn av krigsinnsatsen. Krigspensjonens nivå innebærer at ingen andre grupper har så rause lovfestede økonomiske ordninger som krigspensjonistene. Krigspensjonen, og øvrige rettigheter krigspensjonistene har, ytes uavhengig av om de fortsatt bor i Norge og om de fortsatt er omfattet av det norske trygdesystemet.

Det er mulig å tilpasse regelverket, slik at det på en bedre måte enn i dag ivaretar situasjonen til krigspensjonister som innlegges i syke- eller aldershjem i utlandet, og sikrer dem en alderdom på linje med krigspensjonister innlagt i syke- eller aldershjem i Norge. Krigspensjonister innlagt i syke- eller aldershjem i utlandet får utbetalt krigspensjonen redusert (før eventuell samordning), mens krigspensjonister innlagt i syke- eller aldershjem i Norge kan få utbetalt 37 pst. av krigspensjonen (før eventuell samordning), eventuelt høyere dersom krigspensjonisten forsørger ektefelle eller barn.

Mange land har egenandelsordninger i forbindelse med innleggelse i syke- eller aldershjem, og ordningene kan ha ulik utforming og innretning. I tillegg kan det være slik at grunnlaget for egenandelsbetalingen er vesentlig annerledes enn i Norge, med de konsekvenser dette kan ha for egenandelens størrelse. Denne systemulikheten utfordrer prinsippet om likebehandling av krigspensjonistene, som skal sikre krigspensjonister bosatt i utlandet samme rettigheter som krigspensjonister bosatt i Norge. En slik systemulikhet bør kunne være tilstrekkelig grunnlag for regelverkstilpasninger, eksempelvis i form av at krigspensjonistene kan få refundert betalte egenandeler ved varig innleggelse i syke- eller aldershjem i utlandet. Det vil i så fall være tale om å refundere egenandeler ut over det bostedslandet dekker.

Som ledd i en egenandelsrefusjon, bør utbetaling av pensjon til krigspensjonister varig innlagt på institusjon i utlandet, reduseres tilsvarende den reduksjonen krigspensjonister får ved varig innleggelse i syke- og aldershjem i Norge. Da underbygger reglene for utbetaling av pensjon til krigspensjonister innlagt på syke- og aldershjem i utlandet og i Norge likebehandlingsprinsippet.

Krigsinvalidepensjonister bør være rettighetssubjekt i en slik ordning. Enker etter krigspensjonister bosatt i utlandet mottar riktignok enkepensjon fra Norge, men bør likevel ikke omfattes av en omlegging. Det forutsettes at den som mener å falle inn under de nye reglene, på vanlig måte setter fram krav overfor Arbeids- og velferdsetaten om å få refundert betalte egenandeler.

Slik Stortinget ber om i anmodningsvedtaket, sikrer forslaget på en målrettet og god måte krigspensjonister,

herunder krigsseilere, innlagt på syke- eller aldershjem i utlandet en trygg og verdig alderdom, som om de hadde vært bosatt i Norge.

Det foreslås at lovendringen gis med virkning fra 1. juli 2024.

Det vises til lovforslaget, lov om krigspensjonering for militærpersoner § 31 og lov om krigspensjonering for sivilpersoner og hjemmestyrkepersonell § 32.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Refusjon av egenandeler vil innebære mindretgifter for krigspensjonister innlagt på institusjon i utlandet der det kreves en egenandel fra krigspensjonisten og merutgifter til krigspensjoneringsordningen. Reglene om reduksjon av krigspensjon ved opphold på institusjon vil da innebære en reduksjon av krigspensjonen på inntil 63 pst., eventuelt mindre dersom krigspensjonisten forsørger ektefelle eller barn, som isolert sett også innebærer mindretgifter til krigspensjoneringsordningen. Nettoeffekten avhenger av størrelsen på egenandelene og størrelsen på reduksjonen av pensjonen. Det legges til grunn at refusjonsordningen bare vil bli benyttet dersom størrelsen på egenandelene overstiger reduksjonen av pensjonen.

Samlede merutgifter er imidlertid uansett begrenset, da det i dag er færre enn ti krigspensjonister bosatt i utlandet. Merutgiftene på grunn av lovendringene anses derfor å være små.

Forslaget har ingen administrative konsekvenser.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Bjørnar Skjæran, Anette Trettebergstuen og Torbjørn Vereide, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Senterpartiet, Tor Inge Eidesen og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø og lederen Freddy André Øvstegård, og fra Rødt, Mímir Kristjánsson, viser til at bakgrunnen for proposisjonen er Stortingets anmodningsvedtak, Vedtak 550:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at krigsseilere som mottar krigspensjon, og som under andre verdenskrig ble pålagt av den norske stat aktivitet som medførte direkte fare for eget liv og helse, sikres nødvendig bistand for å sikre en verdig alderdom uavhengig av om de i dag er norske statsborgere bosatt i Norge eller har utvandret til andre land.»

Anmodningsvedtaket bygger på arbeids- og sosialkomiteens enstemmige innstilling fra 21. mars 2024, Innst. 246 S (2023–2024), jf. Representantforslag 72 S (2023–2024) fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Dagfinn Henrik Olsen, Bård Hoksrud, Silje Hjemdal og Frank Edvard Sve om å sikre krigsseilerne en verdig alderdom.

Komiteen viser til at proposisjonen fremmer forslag til endringer i lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner og lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner.

Lovendringene går ut på at krigspensjonister, herunder krigsseilere, kan søke Arbeids- og velferdsetaten om å få refusjon for betalte egenandeler i forbindelse med varig innleggelse i institusjoner som syke- eller aldershjem i utlandet.

Komiteen er meget tilfreds med den raske oppfølgingen av anmodningsvedtaket og støtter de forslag til lovendringer som fremmes i proposisjonen.

Komiteen viser imidlertid til at anmodningsvedtaket ikke inneholdt en konkret dato for ikrafttredelse av lovendringene. I Innst. 246 S (2023–2024) uttrykte komiteen at anmodningsvedtaket måtte følges opp så raskt som mulig, slik at lovendringene kunne tre i kraft senest 1. juli 2024. I proposisjonen er det fremmet forslag om ikrafttredelse 1. juli 2024. Det er komiteens forståelse at lovendringene kan tre i kraft så tidlig som 1. juni 2024. Komiteen foreslår derfor at ikrafttredelsesdatoen i lovforslaget endres til 1. juni 2024.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov om krigspensjonering for militærpersoner og lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner (refusjon av egenandeler ved varig innleggelse i institusjon i utlandet)

I

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endring:

§ 31 skal lyde:

Krigspensjoneringen kan dekke krigsinvalidpensjonistens egenandeler til varig innleggelse i syke- eller aldershjem i utlandet ut over det som dekkes av bostedslandet. Dekningen begrenser seg til det som er normalt i bostedslandet.

Ved egenandelsdekning etter første ledd beregnes pensjonen etter § 3 nr. 4 sjette ledd.

II

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endring:

§ 32 skal lyde:

Krigspensjoneringen kan dekke krigsinvalidpensjonistens egenandeler til varig innleggelse i syke- eller aldershjem i utlandet ut over det som dekkes av bostedslandet. Dekningen begrenser seg til det som er normalt i bostedslandet.

Ved egenandelsdekning etter første ledd beregnes pensjonen etter § 6 nr. 4 sjette ledd.

III

Loven gjelder fra 1. juni 2024.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 30. april 2024

Freddy André Øvstegård

leder

Dagfinn Henrik Olsen

ordfører

